

PENNO

Selvitä rahatilanteesi

Tiedätkö, kuinka paljon sinulla on rahaa käytössäsi?

Tämän Penno-vihkon avulla saat käsityksen tuloistasi ja menoistasi. Lisäksi voit laskea, paljonko sinulla on rahaa käytettävissä arkimenoihin kuukautta ja päivää kohti. Kun tiedät, mihin rahasi kuluvat, voit suunnitella rahankäyttöä.

Säännölliset tulot

Merkitse taulukkoon kaikki kuukausittain saamasi tulot ja etuudet. Merkitse myös päivä, jolloin raha tulee tilillesi. Löydät tietoja tuloista tiliotteelta tai verkkopankista. Laske lopuksi kaikki tulot yhteen.

ESIMERKKEJÄ TULOISTA

- Eläke
- Etuudet
- Palkka
- Muut säännölliset tulot

ESIMERKKEJÄ ETUUKSISTA

- Lapsilisä
- Asumistuki
- Peruspäiväraha
- Toimeentulotuki

Päivämäärä	Tulo	€
Yhteensä		

Säännölliset menot

Selvitä mitä joka kuukausi toistuvia menoja ja laskuja sinulla on. Käytä apuna edellisten kuukausien tilioitteita tai verkkopankkia. Merkitse taulukkoon kaikki toistuvat menosi. Laske lopuksi kaikki menot yhteen.

Vinkki:

Mieti, onko mahdollista, että laitat rahaa säästöön. Kaikille tulee joskus yllättäviä menoja tai suurempia hankintoja. Niistä on helpompi selvittää, kun olet varautunut etukäteen. Voit siirtää rahan esimerkiksi säästötilille. Jos aiot säästää, merkitse myös säästöön laittamasi summa menotaulukkoon.

ESIMERKKEJÄ MENOISTA

- Vuokra tai vastike
- Sähkö
- Vesi
- Vakuutukset
- Puhelin ja internet
- Matkalippu, polttoaine
- Lasten päivähoito
- Elatusmaksu
- Maksukanavat
- Luottokortin, osamaksun, asuntolainan tai muun lainan kuukausimaksu
- Varautuminen, säästäminen
- Muut toistuvat menot

Päivämäärä	Meno	€
Yhteensä		

Rahaa arkimenoihin

Laske seuraavaksi paljonko sinulle jää käytettäväksi rahaa kuukaudessa muihin arkimenoihin. Katso aiemmista taulukoista säännölliset tulosi sekä menosi ja merkitse ne alla olevaan taulukkoon. Laske sen jälkeen tulojen ja menojen erotus. Tämän rahan on riitettävä arkimenoihin, kuten ruokaan, vaatteisiin, ulkona syömiseen ja harrastuksiin.

Säännölliset tulot yhteensä	
Säännölliset menot yhteensä	
Käytettävissä arkimenoihin	€/kk

Laske vielä paljonko voit käyttää rahaa päivässä. Jaa **Käytettävissä arkimenoihin yhteensä** -rahasumman kuukauden päivien lukumäärällä.

KÄYTETTÄVISSÄ ARKIMENOIHIN: _____ euroa päivässä

Arkimenojen seuraaminen

Seuraavalta aukeamalta löydät taulukon kahden kuukauden arkimenojen seuraamiseen.

Mieti, mitä arkimenoja haluat seurata tarkemmin. Niitä voivat olla esimerkiksi ruoka-kauppa, vaatteet, harrastukset tai kahvilakäynnit. Kirjoita ne seuraavalla aukeamalla olevan taulukon ylimmälle riville. Merkitse loput menot kohtaan **Muut menot**.

Taulukossa on varattu yksi rivi jokaista kuukauden päivää kohti. Merkitse päivämäärät vasempaan sarakkeeseen päivämäärä-otsikon alle. Rahankäytön seuraamista ei ole välttämätöntä aloittaa kuukauden ensimmäisestä päivästä lähtien, vaan voit päättää sinulle sopivan päivän.

Merkitse oikealla olevaan **Rahaa käytettävissä arkimenoihin** -sarakkeeseen ylimmäiseksi se summa, jonka laskit aiemmin.

Näin täytät taulukkoa päivittäin

Merkitse ostoksesi ja muut arkimenesi taulukkoon päivämäärän mukaiselle riville. Laske jokaisen päivän rahankäyttö yhteen ja kirjoita summa **Päivän menot yhteensä** -ruutuun.

Vähennä jokaisen päivän menot oikeassa sarakkeessa olevasta **Rahaa käytettävissä arkimenoihin** -summasta. Näin saat selville, paljonko sinulla on rahaa jäljellä loppukuuta varten.

Kun olet seurannut arkimenojasi kuukauden ajan, laske taulukon viimeiselle riville paljonko sinulla kului yhteensä rahaa.

Esimerkki:

Käyt kuukauden ensimmäisenä päivänä ruokakaupassa, jossa ostoksesi maksavat 10 euroa. Lisäksi tankkaat samana päivänä auton ja siihen kuluu 40 euroa. Merkitse 1. päivän kohdalle kohtaan **ruoka** 10 ja **liikenne** 40.

Rivin lopussa on kohta **Päivän menot yhteensä**. Laske siihen, paljonko rahaa meni päivän aikana. Esimerkkitapauksessa kirjoittaisit ruutuun 50 euroa.

Päivä- määrä	Arkimenot				Muut menot	Päivän menot yhteensä, €	Rahaa käytettävissä arkimenoihin, _____ €
	ruoka						
Yhteensä							

Tee yhteenveto kuukauden lopussa

Tee lopuksi yhteenveto koko kuukauden rahankäytöstäsi. Vähennä tuloistasi kuukauden säännölliset menot ja arkimenot, niin näet kuluivatko kaikki rahasi vai jääkö rahaa säästöön.

Yhteenveto	
+ Tulot yhteensä €	
- Toistuvat menot yhteensä €	
- Arkimenot yhteensä €	
Tulos +/- €	

Rahankäyttöä seuraamalla huomaat myös, mihin asioihin sinulla menee rahaa. Mitä huomasit?

Muistiinpanot

HARVEMMIN TOISTUVAT MENOT

Kaikki menot eivät toistu samanlaisina kuukausittain. Esimerkiksi sähkölasku voi erääntyä maksettavaksi joka toinen kuukausi, loppuvuonna voi tulla lisäveroa, vuokraa ja asumistukia tarkistetaan määräajoin.

Harvoin toistuvat menot unohtuvat helposti. Sen takia ne kannattaa merkitä ylös. Näin muistat varautua tuleviin laskuihin esimerkiksi säästämällä etukäteen tai muuttamalla laskutusjaksoa.

Merkitse **päivämäärä**-sarakeeseen menon ajankohta. Jos et tiedä tarkkaa päivämäärää, riittää että merkitset kuukauden. Kirjoita **meno**-sarakeeseen, mistä menosta on kysymys ja **€**-sarakeeseen euromäärä.

Päivämäärä	Meno	€
Yhteensä		

Säästötavoitteet

Muuta muistettavaa

Mistä apua?

Jos raha-asiat painavat mieltäsi, niistä kannattaa puhua jonkun kanssa. Alkuun pääset ottamalla yhteyttä **Takuusäätiön neuvontaan**, joka on maksutonta ja luottamuksellista.

Velkalinja-puhelin palvelee numerossa **0800 9 8009** maanantaista perjantaihin kello 10–14. Voit myös keskustella tilanteestasi **chatissa**, jonka löydät osoitteesta **www.takuusaatio.fi**.

Lisäksi voit kysyä neuvoa kunnan sosiaalityöstä ja talous- ja velkaneuvonnasta. Myös seurakunnan diakoniatyöntekijästä voit saada keskustelukumppanin raha-asioiden miettimiseen. Useilla järjestöillä on tukihenkilö- tai muuta toimintaa, mitä kautta voit myös saada tukea.

Penno myös netissä!

Löydät Penno-sovelluksen myös netistä. Se on maksuton ja helppo tapa seurata rahankäyttöä. Kun kirjaat Pennoon tulosi ja menosi, pysyt rahatilanteesi tasalla.

Voit käyttää Pennoa tietokoneella, tabletilla ja puhelimella, jossa on nettiyhteys.

Hallitse rahojasi – penno.fi

